

Тарқатиш учун:
2009 йил, 14 сентябрь

Күшимча ахборот учун:
«ПОТЕНЦИАЛ» лойиҳаси, Елена Кудусовага
+7-727-262-3062, yelena.kudussova@capacity.kz

ПРЕСС-РЕЛИЗ

USAIDнинг Марказий Осиёда ОИТСга қарши курашиш лойиҳаси иш якунларини ясади

2009 йил 14 сентябрь куни Олмати шаҳрида АҚШ Халқаро Тараққиёт Агентлиги (USAID) маблағи билан таъминлаган ОИТСга қарши курашиш «ПОТЕНЦИАЛ» беш йиллик лойиҳаси якунларига бағишинган лойиҳа ёпилиши конференцияси ўз ишини якунлади.

Конференция ишида Қозогистон, Қирғизистон, Тоҷикистон, Туркманистон ва Ўзбекистон давлат ва нодавлат ташкилотлари, шунингдек халқаро ташкилотлар вакиллари иштирок этдилар ва 2004-2009 йиллар давомида USAID маблағи билан таъминлаган “Потенциал” лойиҳаси натижаларини мұхокама қилдилар. Лойиҳаси ОИВ ва ОИТС тарқалишининг олдини олишга қаратилған кең қамровли чоралар кўришда маҳаллий ташкилотларни услубий жиҳатдан қўллаб-куватлади ҳамда ва уларнинг ҳар томонлама чуқур асосланган ОИВ ва ОИТСни назорат қилиш дастурларини бошқарувчи муассасалари ва уларнинг боғламасини ривожланишига ҳисса қўшиди

Марказий Осиёнинг ҳар бир мамлакатида, экспертларнинг фикрига кўра инъекцион усулда наркотик моддалар истеъмоли орқали ОИВ ва ОИТС тарқалиши анчагина ошганига қарамасдан ОИВ ва ОИТС тарқалишини олдини олишда режалаштириш ва мувофиқлаштиришни кучайтириш «ПОТЕНЦИАЛ» лойиҳасининг асосий натижаларидан бири бўлди.

Лойиҳа кўмаги билан ушбу соҳадаги чора-тадбирларни кузатиш ва баҳолаш бўйича Миллий дастур ва режалар ишлаб чиқилиб тадбиқ этилди. Шунингдек, ОИВ борасида иш олиб бориш тўгрисида ахборот йиғиши ва алмашиб тизими ишлаб чиқилди ва жамоалар ва ноҳукумат соҳа вакиллари орасида мувофиқлаштириш яхшиланди. Бундан ташқари лойиҳа доирасидаги саъй-ҳаракатлар туфайли аҳолининг қалтис гуруҳлари орасидаги профилактика дастурлари ОИТСга қарши курашишнинг стратегик миллий дастурларининг асосий вазифаларидан бири, деб тан олинди.

«ПОТЕНЦИАЛ» лойиҳаси доирасида минтақадаги 318 ОИТС хизмати ташкилотлари ходимларига малака ошириш имконияти берилди. Натижада мазкур ташкилотлар ОИВ олдини олиш борасида 39та мукаммал лойиҳалар ишлаб чиқдилар ва ушбу лойиҳаларни молиялаштириш учун 1,8 миллион АҚШ долларини жалб этдилар. Лойиҳанинг қўллаб-куватлаши билан ҳозир ҳам ёшлар орасида ОИВни олдини олишга қаратилған 4та ёшлар марказлари мувоффақият билан ишлаб турибди, ҳозирда уларнинг хизматидан 300 мингга яқин ёшлар фойдаландилар. Шунингдек лойиҳа ОИВ билан яшаётган кишиларнинг минтақавий тармоғини яратишида кўмаклашди.

«ПОТЕНЦИАЛ» лойиҳасининг кўпгина ишлари ОИТС билан яшаётган инсонларга тиббий хизматни яхшилашга қаратилди. Қозогистон, Қирғизистон, Тоҷикистон ва Ўзбекистонда лойиҳада силга ва ОИТСга қарши хизматларни бирлаштириш моделлари ишлаб чиқиб тадбиқ этилди. 450 тиббий ходим ОИТС ва сил инфекция билан зарарланган кишиларни даволаш бўйича малака оширди, тиббий муассасаларнинг 191 раҳбари сил/ОИВ борисида мувофиқлаштириш ва кузатиш бўйича билимларини оширдилар, 7500 бемор эса тажрибавий моделлар доирасида хизматлардан фойдаландилар. ОИВ/силни бошқариш масалалари магистратура таълим дастурига киритилди.

Қирғизистоннинг Ўш вилоятида ОИВга маслаҳат ва тестларни такомиллаштириш модели ишлаб чиқилиб тадбиқ этилди. Ушбу моделдан 1200 киши фойдаланди. Қозогистоннинг Темиртоу шаҳрида ОИВнинг олдини олиш ва уни даволашни тиббий-санитария ёрдамининг бирламчи бўғини (БТСЁ)га ОИВнинг олдини олиш ва даволашни интеграция қилиш мақсадида антиретровирус терапия (АРВТ)ни интеграция этиш модели ишлаб чиқилиб тадбиқ этилди. Ўзбекистон, Тоҷикистон ва Турманистоннинг БТСЁ мутахассислари аҳолини ОИВ инфекциясининг тарқалиш ва олдини олиш йўллари тўғрисида хабардор қилиш масаласи, вирус билан яшаётган шахсларнинг иснод тамғаси ва камситилишини камайтириш бўйича малакаларини оширдилар.

«Марказий Осиёдаги барча 5 мамлакатнинг давлат хизматчилари, фуқаролик жамияти ва халқаро ташкилотлари вакиллари «Потенциал» лойиҳасининг юқоридаги ва бошқа ютуқларини кўриб чиқдилар ва бу ютуқларни миңтақадаги келажакда амалга ошириладиган ОИВни олдини олиш фаолиятларига киритиш масаласини муҳокама қилдилар.

АҚШ Халқаро Таракқиёт Агентлиги (USAID) молиявий ёрдами билан таъминлаган «ПОТЕНЦИАЛ» лойиҳаси Жон Сноу корпорациясининг илмий тадқиқотлар ва кадрларни тайёрлаш институти (JSI) томонидан бажарилди. Қўшимча ахборот учун (007) 727 262-30-69/62/79 рақамли телефонлари орқали мурожаат қилинг ёки www.capacityproject.info сайтига киринг.

USAID тўғрисидаги ахборотни <http://centralasia.usaid.gov> сайтидан ёки 250-7612, ички. 6414 рақамли телефонлар орқали олиш мумкин.